

ע"פ 2847/16 - בילאל רשיד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 2847/16

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט נ' סולברג

המערער: בילאל רשיד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט
המחוזי בחיפה מיום 22.2.2016 בת"פ 3531-12-13
שניתן על ידי כבוד השופטת ד' סלע

תאריך הישיבה: ו' בטבת התשע"ז (4.1.2017)

בשם המערער: עו"ד עמי-גא ארבל

בשם המשיבה: עו"ד ורד חלאוה

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטת ד' סלע) בת"פ 13-12-3531, מיום 22.2.2016, במסגרתו הושת על המערער עונש של 4 שנות מאסר בפועל; ו-18 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור עבירה שבה הורשע או כל מעשה אלימות שהעונש הקבוע בצדו הוא למעלה משנתיים מאסר. יצוין, כי במהלך הדיון בפנינו, המערער חזר בו מערעורו על הכרעת הדין ומיקד את ערעורו אך לעניין העונש.

רקע והליכים

2. המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בביצוע עבירות חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ועבירות נשק (נשיאה והובלה), לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, בין המתלונן לבין המערער, אב ובנו בהתאמה, קיים סכסוך. ביום 16.11.2013 הגיע המערער לביתו של המתלונן חמוש בפגז זיקוקין, באקדח ובתחמושת. המערער זרק את פגז הזיקוקין על שכנו של המתלונן וירה מספר יריות באוויר. לאחר מכן ניסה המערער להיכנס לבית המשפחה אך נהדף לאחור על ידי אביו ואחיו. בשלב זה ירה המערער לעבר אביו ואחיו, ולאחר מכן נמלט מהמקום.

3. בגזר דינו עמד בית המשפט המחוזי על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות, על הנסיבות הקשורות בביצוען ועל מדיניות הענישה הנהוגה. אשר לערכים המוגנים שנפגעו ציין בית המשפט המחוזי את שלומם, בטחונם, בריאותם, שלמות גופם, וקניינם של בני המשפחה והמתגוררים בסמיכות, כמו גם ערך קדושת החיים והביטחון במרחב הציבורי. בנוגע לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, בית המשפט המחוזי התייחס לחומרה לשימוש שעשה המערער בנשק חם; לעובדה שהנשק הוחזק על ידו שלא כדין; לפוטנציאל הסיכון שהיה גלום במעשיו; לעובדה שלא היה מדובר באירוע ספונטני; ולתעוזתו של המערער. לאחר מכן פנה בית המשפט המחוזי לבחון את מדיניות הענישה הנהוגה, קבע כי קיים מנעד רחב לעבירות שבהן הורשע המערער. על יסוד הדברים, העמיד בית המשפט המחוזי את מתחם הענישה ההולם על 4-8 שנות מאסר.

בשלב הבא פנה בית המשפט המחוזי לקבוע את העונש המתאים למערער בתוך המתחם. בית המשפט המחוזי ציין לקולה את נסיבות חייו - בהן העובדה שדאג, עזר ותרם לפרנסתם של אביו ושל אחיו הקטנים, ושנטל בעבר אחריות על אביו שהיה אלוהוליסט. כמו כן, ציין בית המשפט את הנכות ממנה המערער סובל כתוצאה מתאונת עבודה שעבר; את העובדה שנפגעו העבירה סלחו לו על מעשיו; וכן כי הוא ניהל אורח חיים נורמטיבי לכאורה. אשר לשיקולים לחומרה, ציין בית המשפט את התנהלות המערער במהלך המשפט; את הפרת תנאי השחרור למעצר בית; ואת העובדה שלא נטל אחריות על מעשיו כמו גם על מעשים פליליים אחרים בהם הורשע בעבר. בנוסף התייחס בית המשפט לעובדה שהמערער זוכה מעבירות הפרת הוראה החוקית והחזקה ונשיאה של זיקוק, שבהן הואשם במסגרת כתב האישום. על יסוד כל האמור, נקבע עונשו של המערער כפי שפורט בפסקה 1 לעיל. מכאן הערעור שלפנינו.

טענות הצדדים בערעור

4. בערעורו טוען המערער כי בית המשפט המחוזי החמיר עמו בהעמדת מתחם הענישה ומבקש מבית משפט זה להקל בעונשו. ראשית, המערער גורס כי שגה בית המשפט משהעמיד את הרף העליון של מתחם הענישה על 8 שנות מאסר, היינו שנה מעבר למתחם שלו טענה המשיבה. יתרה מזאת, לשיטתו היה מקום לקבוע מתחם ענישה נמוך יותר, לנוכח העובדה שלא נגרם נזק כתוצאה מהעבירות. יתרה מזאת, המערער סבור כי היה מקום לקבוע עונש קל יותר

בתוך המתחם לאור סיכויי השיקום שלו, וכן לייחס חשיבות רבה יותר לנסיבותיו האישיות - לרבות התנהגותו של אביו כלפיו במהלך השנים, והעובדה שהתקיימה סולחה ומתקיים שלום בית בין הצדדים.

5. מנגד, המשיבה סבורה כי יש לדחות את הערעור. המשיבה מדגישה את חומרת עבירות הנשק ואת פוטנציאל הפגיעה המשמעותי שהן טומנות בחובן. המשיבה גורסת כי יש לנקוט בענישה מרתיעה נגד העבירות שבהן הורשע המערער. בנוסף, המשיבה סבורה כי בית המשפט המחוזי שקל את מכלול השיקולים הרלוונטיים, כי המתחם שנקבע הוא הולם, ראוי, ומשקף גם את מדיניות הענישה הנוהגת.

דיון והכרעה

6. לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובנימוקי הערעור, ולאחר שמיעת הצדדים לפנינו, הגענו למסקנה כי דין הערעור להידחות.

7. הלכה ידועה היא שערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם העונש שנגזר חורג במידה ניכרת מרמת הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו: ע"פ 2336/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (10.1.2017); ע"פ 5200/16 כבוב נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (3.11.2016); ע"פ 4377/16 תורק נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (6.10.2016)). אנו סבורים כי המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם המקרים המצדיקים התערבות, כפי שיובהר להלן.

8. העבירות שבהן הורשע המערער הן עבירות חמורות הטומנות בחובן פוטנציאל לפגיעה בערכים מוגנים משמעותיים ובהם שלמות החיים, הגוף והנפש, ופוגעת פגיעה של ממש בביטחון הציבור ובתחושת הביטחון (ע"פ 2996/16 חסן נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (1.3.2017); ע"פ 1312/16 מדינת ישראל נ' מטר, פסקה 13 (6.11.2016); ע"פ 4225/16 מדינת ישראל נ' קאדח, פסקה 16 (13.10.2016)). המערער ניסה לפתור את הסכסוך שלו עם אביו באמצעות נשק חם, ובתוך כך ירה באקדח שנשא שלא כדין בתוך אזור מגורים, פעם באוויר ופעם לכיוונו של בני משפחתו. בית משפט זה עמד לא אחת על כך שמיוחסת חומרה מיוחדת למקרים שבהם השימוש בנשק חם נעשה בתוך שטח עירוני ובסביבת בתי מגורים (ע"פ 8721/14 אבו לבן נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (28.9.2016); ע"פ 4677/15 פאח'ורי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 וההפניות שם (2.5.2016); ע"פ 7538/14 עטל נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (19.11.2015)). על יסוד המקובץ, ומשלא מצאנו לקבל את טענותיו של המערער להקלה בעונשו על סמך היעדר נזק גופני וסיכויי שיקומו, זאת נוכח גזר דינו המקיף והמנומק כדבעי של בית המשפט המחוזי, אשר לקח בחשבון מכלול השיקולים הרלוונטיים - לא ראינו מקום להקלה נוספת בעונשו של המערער.

9. אשר לטענת המערער בנוגע למתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי - דינה של זו להידחות. ככלל, בית המשפט רשאי להטיל עונש שלא נתבקש על ידי התביעה, אך על ערכאת הערעור לבחון את היקף שיקול דעתה של הערכאה הדיונית בהפעלת סמכות זו (ראו: ע"פ 5733/13 מעוז נ' מדינת ישראל, פסקאות 8-13 (5.7.2016)). בנסיבותיו של המערער, בהן העמיד בית המשפט רף ענישה עליון חמור יותר מזה שלו טענה המשיבה, אך קבע את עונשו בחלקו התחתון של רף הענישה שנקבע (ובתוך רף הענישה שלו טענה המשיבה), ומשמצאנו כי אין מקום להתערב בעונש שהוטל על המערער - איננו סבורים כי יש מקום להתערב בגזר דינו של בית המשפט המחוזי (ראו: פסקה 7 לעיל וההפניות שם; ע"פ 5611/14 אבו עוואד נ' מדינת ישראל, פסק דינה של השופטת ע' ברון (8.5.2016);

והשוו לנסיבותיו השונות של ע"פ 2524/15 שפרנוביץ נ' מדינת ישראל, פסקאות 18, 20-21 (8.9.2016).

10. לפני סיום נדגיש, כי אנו מברכים על הסכם הסולחה שנערך בין הצדדים. בית משפט זה עמד לא אחת על חשיבותו של הסכם הסולחה בהשכנת שלום בין צדדים ניציים, אשר בכוחו למנוע את המשך האלימות (ע"פ 780/16 אבו דאהש שושה נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (20.2.2017); ע"פ 3381/16 אלקרינאוי נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (10.7.2016); ע"פ 5998/15 עקול נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (27.6.2016)). יש לקוות כי יחסים חמים ימשיכו לשכון בין המערער לבין בני משפחתו גם לאחר סיום ריצוי עונשו.

11. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, י"א באדר התשע"ז (9.3.2017).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט
